

САБАКІ-ДЭТЭКТАРЫ
Ў ДЗЕЯННІ

3

КІНУЦЬ КУРЫЦЬ
НА ТАБЛЕТКАХ
І БЕЗ...

6

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

2
ЧЭРВЕНА
2021 г.
СЕРАДА
№ 102 (29471)

«Мы поўныя рашучасці разам супрацьстаяць усім нападкам»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка правёў нараду па перспектывах супрацоўніцтва з Расійскай Федэрацыяй.

Матэрыялы наконт сітуацыі вакол нашых краін

У першую чаргу Прэзідэнт расказаў пра рэч, якая зацікавіла ўсіх і нават трапіла на першыя старонкі міжнародных медыя, — дакументы ў чамадаце, які Аляксандр Лукашэнка прывёў у Сочы. Кіраўнік дзяржавы растлумачыў, што ў яго з Уладзімірам Пуціным склалася практыка абмяняцца дакументамі, важнымі для абодвух краін. «Аналітычныя, аб'яўленыя матэрыялы пра сітуацыю вакол Беларусі і Расіі, вакол нашай Саюзнай дзяржавы ў цэлым, і пра тое, што адбываецца на захадным вектары нашай Саюзнай дзяржавы. Аб тым, якія сёння адносіны Амерыкі, Еўрапейскага саюза і іншых да Расійскай Народнай Рэспублікі. І шмат іншых матэрыялаў. Гэта вельмі вялікая работа нашых ведамстваў, спецыяльных службаў, аналітыка, з якой я хацеў азнаёміць прэзідэнта Пуціна», — сказаў ён.

«Зразумела, што публічнаму асветленаму гэтаму дакументам не падлягаюць». «Калі б мы ў адкрыты зфэр выкліклі ўсе дакументы з гэтага чамадана, то, напэўна, шмат было б размоў і было б што абмяркоўваць», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка.

«Служба па абедзюных персонах будзе праходзіць у Беларусі, гэта не павінен быць прэцэдэнт»

Кіраўнік дзяржавы запэўніў, што падчас сустрэчы ніякіх дакументаў па нядаўнім індывідуальным выпадку ў Беларусі не было. Але прэзідэнты ўдзялілі крыху часу дададзенай тэме, у прыватнасці, затрыманым на гэтым раёсе Раману Пятрэвічу і Соф'і Салезе.

«Служба па абедзюных персонах будзе праходзіць у Беларусі, гэта не павінен быць прэцэдэнт», — сказаў ён. «Пра гэта паведзілі выданне The American Spectator. Прэзідэнты Расіі і Злучаных Штатаў сустрэжцца ў Жэневе 16 чэрвеня. На яго думку, адносіны паміж дзюма дзяржавамі з'яўляюцца стабільнымі. Амерыканскі лідар заўважыў, што падчас сустрэчы ў Сочы, адна з тэм, якая абмяркоўваецца, — гэта стабільнасць і аднаўленне «прадказальнасці і стабільнасці» паміж дзюма дзяржавамі, то ён не мае ніякага сэнсу. Пра гэта паведзілі выданне The American Spectator. Прэзідэнты Расіі і Злучаных Штатаў сустрэжцца ў Жэневе 16 чэрвеня. На яго думку, адносіны паміж дзюма дзяржавамі з'яўляюцца стабільнымі. Амерыканскі лідар заўважыў, што падчас сустрэчы ў Сочы, адна з тэм, якая абмяркоўваецца, — гэта стабільнасць і аднаўленне «прадказальнасці і стабільнасці» паміж дзюма дзяржавамі, то ён не мае ніякага сэнсу. Пра гэта паведзілі выданне The American Spectator.

Што ніякіх праблем з доступам консулаў не будзе. Гэта міжнародная практыка»

— канстатаваў Аляксандр Лукашэнка.

«Мы не пакінем «Белавію» ў будзе»

Пытанне аб індывідуальным выпадку ў больш актуальнай для Беларусі тэме — сітуацыі вакол авіякампаніі «Белавія», якая не мае ніякага дачынення да гэтай історыі.

«Захад далучыў найбуйнейшы лят, звязаны гэтым кампанію з тым індывідуальным. У «Белавіі» знішчыліся ўсе, яны нічога не ўзялі, для таго каб нібыта пасадзіць гэты самалёт, — сказаў беларускі лідар. — Яны думаюць, што раз пералетіць палітыка, і мы нешта неадатрымаем. Ну, мы неадатрымаем, чым вы страціце, абмякнуце нашую краіну».

Прэзідэнт звярнуў увагу на тое, што цяпер у авіякампаніі стала больш праблем, але дзяржава не пакіне яе і падтрымае. Напрыклад, ужо міністрам транспарту Беларусі і Расіі адрацоўваецца пытанне, у якія расійскія гарады «Белавія» будзе выконваць рейсы. Вырашаецца пытанне, як быць тым людзям, які ўжо купілі білеты на вышатаваны аднаўленчы рейсы беларускай авіякампаніі. Па словах Прэзідэнта, людзей трэба падтрымаць.

«Я папрасіў, каб нам чалавек адкрылі Маскву. Для таго каб нам развесці людзей, некаторыя ж набылі кайтэ з разлікам, што з Мінска праз Украіну яны паліцяць. Масква — гэта гіганцкі хаб, адкуль нашы людзі могуць паліцець у іншыя краіны», — адказаў Аляксандр Лукашэнка. І па яго словах, поўныя зручкі ў гэтым пытанні ўжо ёсць.

СТАР. 2

ПАВУЧЫЦА Ў НАС ДАКЛАДНАМУ ЗЕМЛЯРОБСТВУ ПРЫЕХАЛІ СПЕЦЫЯЛІСТЫ НАВАТ З АФРЫКІ

Ужо традыцыйна ў першы дзень лета ў нашай краіне праводзіцца міжнародная спецыялізаваная выстава «Белгэа-2021». Падчас яе ўрачыстага адкрыцця намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Аляксандр СУБОЦІН адзначыў, што сёння мерапрыемства праходзіць у Кітайска-беларускім індустрыяльным парку «Вялікі камень», і гэта не проста супадзенне. «Аграпрамысловы комплекс, перапрацоўка і ўсе спадарожныя галіны ўжо на працягу займаюць месца сярэд высока-тэхналагічных галін. Невыпадкова Нацыянальная акадэмія навук дэманструе тут новыя тэхналогіі», — сказаў Аляксандр Субоцін.

Ён адзначыў, што цяпер актуальныя дакладнае земляробства і інтэлектуальная жывёлагадоўля. Высокія тэхналогіі выходзяць на першае месца. Толькі з іх дапамогай мы зможам павышаць ураджайнасць і дастаць новых вынікаў.

СТАР. 2

Фота: Рэна ГІСЦІКАВА

ДВА ІВАНЫ І МІКАЛАЙ

Іван Пешкін, найстарэйшы жыхар вёскі Юз'яўска Хойскага раёна, добра памятае, як выжывала яго вёска падчас вайны — калі прыйшла Перамога, яму было трынаццаць гадоў. Падлеткам ён бачыў, як вярталіся дадому стамленыя франтавікі. Але не ўсе прыйшлі здарыцца. Ёсць і Мікалай Кучанкоў загінуў. Іван Фёдаравіч і дагэтуль

помніць, як маладога прызыўніка праводзілі на вайну, як развіталіся. Аказалася, назаўсёды. Кучанкоў, які і сёння жыве ў вёсцы, жыве таксама не вярнуўся з вайны, наватца ўлісаны ў леталіс герояў нашай Перамогі. У Юз'яўска ў іх гонар заклапі малады... «Сад Перамогі».

СТАР. 3

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У ЗША падраклі «перамогі» Пуціна на саміце з Байдэнам

Былы намеснік міністра абароны Злучаных Штатаў, аглядальнік Джэйд Баўн заявіў, што ў тым выпадку, калі мета м'якага абмежавання саміту лідараў Расіі і ЗША Уладзіміра Пуціна і Джо Байдэна ў Жэневе заключачца ў аднаўленні «прадказальнасці і стабільнасці» паміж дзюма дзяржавамі, то ён не мае ніякага сэнсу. Пра гэта паведзілі выданне The American Spectator.

Прэзідэнты Расіі і Злучаных Штатаў сустрэжцца ў Жэневе 16 чэрвеня. На яго думку, адносіны паміж дзюма дзяржавамі з'яўляюцца стабільнымі. Амерыканскі лідар заўважыў, што падчас сустрэчы ў Сочы, адна з тэм, якая абмяркоўваецца, — гэта стабільнасць і аднаўленне «прадказальнасці і стабільнасці» паміж дзюма дзяржавамі, то ён не мае ніякага сэнсу. Пра гэта паведзілі выданне The American Spectator.

Вучоны папярэдзіў пра пагрозу COVID-26 і COVID-32

Амерыканскі вучоны і эксперт па каранавірусах і інфекцыйных захворваннях Пітэр Хотэз заявіў, што трэба вывясць прычыны ўзнікнення COVID-19, інакш чалавецтва можа сутыкнуцца з COVID-26 і COVID-32. Такую заяву ён зрабіў у эфэры тэлеканала NBC News. Спецыяліст канстатаваў, што цяперашняя пандэмія COVID-19 з'яўляецца «трэцяй буйнай эпідэміяй каранавірусаў ў XXI стагоддзі» пасля эпідэміі атэпавой пневмоніі (SARS) 2002—2003 гадоў і блізкасходняга рэспіратарнага сіндрому MERS.

Недакурную цыгару Уінстана Чэрчыля прадалі за 3,5 тысячы фунтаў

На аукцыёне ў Вялікабрытаніі прадані недакурка цыгары была пра прэм'ер-міністра Уінстана Чэрчыля. Пра гэта паведзілі выданне Daily Mail. У свой час гэтую недакурную цыгару падабраў і захаваў супрацоўнік Скотланд-Ярда Артур Чэрч, які суправаджаў Чэрчыля. Згодна з запісамі, якая прыкладалася да лета, апошняе адбылося ў 1940-я гады. Нахалася, што гэты недакурка пойдзе за малатка ўсяго за 800 фунтаў стэрлінгаў, аднак ён нечакана выклікаў цікавасць пакупнікоў. У ходзе таргоў кошты выраслі за 3,5 тысячы фунтаў стэрлінгаў. З улікам іншых выдаткаў пакупніку прыйдзецца залічыцца за недакурную цыгару 4,27 тысячы фунтаў стэрлінгаў. Уінстан Чэрчыль узначальваў урад Вялікабрытаніі падчас Другой сусветнай вайны, а таксама з 1951 да 1955 года. Цыгары былі неад'емнай часткай яго іміджу.

КОПАТКА

- Намеснік прэм'ер-міністра Ігар Петрышэнка ў Міжнародны дзень абароны дзяцей наведваў 2-ю гарадскую дзіцячую клінічную бальніцу Мінска.
- Члены Прэзідыума Савета Рэспублікі 3 чэрвеня праводзіць адзіны дзень прывітаньня грамадзян.
- Чэргі на мажы — больш за 2,2 тысячы фурчак чакае выезду з Беларусі ў ЕС.
- У Мінскай вобласці амаль 6% насельніцтва зрабілі першую прычынку ад COVID-19.
- Гендырэктарам Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі стала Аксана Книжнікова.

Незабытае лета

Профільныя, працоўныя, школьныя і заграднаыя

Як бяспечна і з карысцю правесці канікулы ў лагеры?

У час летняй аздараўленчай кампаніі ў 2021 годзе ў дзіцячых аздараўленчых лагерах рознага тыпу аплане больш за 62 тысячы сталічных школьнікаў. Пра гэта падчас прэс-канферэнцыі расказаў начальнік аддзела выхаванчай і ідэалагічнай работы камітэта па адукацыі Мінгарвыканкома Ганна РЫСЬВЕЦ.

НАЙПЕРШ — АЗДАРАЎЛЕННЕ

Большасць дзіцячых правядзе лета менавіта ў заградных аздараўленчых лагерах. Гэта дазволіць ім умацаваць здароўе, а таксама актыўна і змястоўна правесці лета. З 1 чэрвеня на базе сталічных устаноў адукацыі адкрыліся лагеры з дзённым знаходжаннем. Яны будуюць працаваць усе тры летнія месяцы. Першая змена будзе доўжыцца з 1 да 24 чэрвеня, другая — з 28 чэрвеня да 21 ліпеня і трэцяя — з 26 ліпеня да 19 жніўня.

Таксама будзе дзейнічаць 83 лагеры працы і адпачынку (80 — у дзённым фармаце і тры — за горадам); у іх расплаце сваю працоўную дзейнасць больш як 1100 хлопцаў і дзяўчат. Акрамя таго, разам са службамі занятасці горада плануецца працаўладкаваць падчас летніх канікулаў больш за чатыры тысячы сталічных школьнікаў. Традыцыйна будуюць працаваць і профільныя лагеры. Так, на базе дзіцячага аздараўленчага лагера «Атліміст», размяшчанага ў Астрашчынскім Гародку, падлеткаў прыме лагэр «Патрыёт». Хлопцы змогуць загартаваць характар і акупацца ў ваісковыя будні разам з ваіскоўцамі в/ч 3310.

СТАР. 3

Звязда
Дзе чытаць і любіць!

Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе
Мы абяцаем нясумнае лета з любімай газетай

ЗАСТАВІЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

«Мы поўныя рашучасці разам супрацьстаяць усім нападакам»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Таксама прэзідэнты абедзвюх краін абмеркавалі павелічэнне колькасці палётаў у Санкт-Пецярбург, Сочи, Казань, Крэснадарскі і іншыя гарады расійскай роліанды.

«Галоўнае — даць работу нашым пілотам і задзейнічаць самалёты, якія мы закупілі. Пилоты ў нас класныя, парк авіяцыі ў нас класны, «Беларусь» мы ў будзе не кінем. Гэтую кампанію, чаго б нам гэта ні каштавала, — справа гонару падтрымаць па ўсім напрамках», — запэўніў

Аляксандр Лукашанка і даручыў міністру замежных спраў і міністру транспарту, які мае раней рэалізаваць дасягнутыя дамоўленасці. Таксама Прэзідэнт загадаў міністру транспарту прапачаваць з расійскай калегам пытанне павоздз беларускае ў Крым.

Наглядаць на меры, якія прымаюцца для таго, каб нашы грамадзяне маглі падарожнічаць за мяжу, Аляксандр Лукашанка заклікаў беларусаў збегта больш пазнацца па краіне. **«Ліне заставіце, што ў нас беларусы не ведаюць, Беларусі, асабліва моладзь. Яны добра арыентаваны ў Эміратах, Чарнагорыі, Турцыі, а Беларусі не ведаюць. А мясціны выдатныя дастаюцца. Я прапаруіць не імкнуцца кудысьці плыць з трыма-чатырма перасадкамі», — акцэнтаваў Прэзідэнт.**

«Усе пастаўкі будуць ажыццяўляцца ў запланаваных аб'ёмках»

Крайні дзвюх дзяржаў шмат увагі ўдзялялі пытанню дастаўкі нафты. Які адначасна Лукашанка, урады Беларусі і Расіі суарэна над гэтым прапачаваць і ніякіх праблем і пытанняў з пастаўкамі нафта не будзе. Усе яны будуць ажыццяўляцца ў запланаваных аб'ёмках.

Аляксандр Лукашанка і Уладзімір Пуцін дасягнулі прынцыповай дамоўленасці па мінімізацыі страт беларускіх НПЗ ад падатковага маневру ў Расіі з 1 студзеня 2022 года. Урады яшчэ

канчаткова адрацоўваюць гэтую схему. А дыялог на дадзенаму тэму будзе працягвацца.

Не была пакінута без увагі і тэмка шчырага гэтага: **«Няма ніякіх праблем з пастаўкай прыроднага газу. Колькі тэра — столькі і будзе. Гэтае пытанне канчаткова не закрыта. Прэзідэнт мне паабяцаў, што яны зберуць і падумаюць, як у гэтай сітуацыі дапамагчы Беларусі з цяжкай нагай», — расказаў Аляксандр Лукашанка.** Ён падкрэсліў, што ёсць намер дажыць нутры дамоўленасці замацаваць у міжкуравым пагадненні.

«Галоўнае — каб быў давер»

Адзін з пунктаў парадку дня двух прэзідэнтаў — збліжэнне мытных службаў і заканадаўства. Але, па словах Аляксандра Лукашанкі, гэта не самае важнае пытанне. Паколькі праведзена вялікая работа ў межах ЕАЭС, у Беларусі і Расіі вельмі блізка мытнае заканадаўства. Таму няма неабходнасці ў стварэнні новай нацыянальнай структуры. Магчыма, дастаюцца прапачаць стварэнне пэўнага цэнтра, які будзе мець доступ да мытных службаў у Беларусі і ў Расіі.

Беларускі лідар падкрэсліў, што ў рэалізацыі падатковай палітыкі Беларусі і Расіі не павінна быць ніякай нясупрацьпастаўнасці. **«Галоўнае — каб быў давер. Без гэтага мы нікуды не рушынем. Калі мы хочам, каб Расія была навадзінным партнёрам, сапартарам, трэба весці адкрытую палітыку.** Тое ж самае з боку Расіі», — заявіў Аляксандр Лукашанка. Ён адзначыў, што такія ўмовы замацоўваюцца, нават калі збліжэнне беларускага і расійскага падатковага заканадаўства абдуцца, што прапануе расійскі бок.

Аляксандр Лукашанка і Уладзімір Пуцін абмеркавалі і пытанні ваенна-прамысловага комплексу. Але, як падкрэсліў беларускі лідар, ніякіх абмеркаванняў у плане перадавання на пастаяннай аснове Узброеных Сіл Расійскай Федэрацыі, стварэння новай баз у Сочи не вялося. Але, паколькі

Расія знаходзіцца побач з Беларуссю, у выпадку падарожнай ваеннай актыўнасці з боку НАТО сезонныя падарожжы на працягу сутак могуць быць перакрытыя ў Беларусі. **«У выпадку абстрактнага», — падкрэсліў Аляксандр Лукашанка.**

«Усе павінна быць разумна»

Прэзідэнт расказаў, што яны з расійскай калегам «вельмі доўга» абмяркоўвалі пытанне супрацьстаяння санкцыям. І дамовіліся знайсці алгарытм адказу на абмежавальныя меры з боку Захаду. Беларускі лідар даручыў ураду не зацягваць з рашэннем гэтага пытання. **«Усе павінна быць разумна, не насочкам, не трэба страляць сабе ў нагу, у руку», — адзначыў Аляксандр Лукашанка.**

Лідары дзвюх дзяржаў не пакінулі без увагі прабы, якія сёння датычыцца ўсіх, — пандэмію каранавіруса, ляджэнне людзей, адкрыццё граніц і барабаву з наступствамі пандэміі. Таксама былі закрануты пытанні знешняй палітыкі, у прыватнасці, запланаваная сустрэча прэзідэнта Расіі з прэзідэнтам ЗША Джо Байдэнам.

Беларускі лідар расказаў, што нават не загадаў пытанне пра наступленне другога траншу крэдыту. Але ў канцы перагавораў на гэта пытанне звярнуў увагу Уладзімір Пуцін. **«Прэзідэнт Расіі, калі мы развіталіся, мне на хадз сказаў: я табе павінен нагадаць, што другі транш на ранейшай дамоўленасці аб крэдыце на мільярд долараў вы атрымаеце літаральна ў чэрвені», — расказаў Аляксандр Лукашанка.**

Урачэнні толькі стаючыя

Падобныя тэмы перагавораў у Сочи, Аляксандр Лукашанка прызнаў, што ў яго засталіся стаючыя ўражэнні. Ён адзначыў, што ўжо наўрава рух па доўгатэрміновых пытаннях, і калі краіны будуць працягваць актыўна працягваць разам, будзе знаходзіцца рашэнне і іншых пытанняў.

«Разумнае таго, што вакол нас пачынаюць аб'ядноўвацца пэўныя

сілы і існуюць на нас, і ў прэзідэнта Пуціна, і ў мяне ёсць», — падкрэсліў Аляксандр Лукашанка. **«Мы выдатна разумныя, што абмяркоўвалі вакол пэўных пытанняў. І мяне абсалютна надобна адказаць гэтай сітуацыі. І поўныя рашучасці разам супрацьстаяць усім гэтым нападакам», — канстатаваў Аляксандр Лукашанка.**

Пасля Прэзідэнт адказаў на пытанні журналістаў. Прадэштуючы сродаку масавай інфармацыі цікавілі пытанні санцыій, авіяцыйных зносі, Аляксандр

Лукашанка запэўніў журналістаў, што гатовы адказаць на іх пытанні.

«Каб не было інсінуацыі накішталі таго, што мы «даём» свой суверэнітэт і незалежнасць. Нават гаворкі не было на гэтую тэму. Мы наоуп пра гэта не казалі. Мы вырашалі канкрэтныя пытанні, якія дапамогуць збліжэнню нас з Расійскай Федэрацыяй. Нагадаем — нам трэба толькі адно: роўныя ўмовы для суб'ектаў гаспадарання, фізічных асоб», — звярнуў увагу беларускі лідар.

Каментарый у тэму

Падрабязнае нарады з Прэзідэнтам у размове з журналістамі раскрасіў праём-міністр Раман Галоўчанка. Па яго словах, галоўнымі былі два пытанні: работа над саюзнымі праграмамі па эканамічнай інтэграцыі Беларусі і Расіі і забеспячэнне ўстойлівых работы эканомікі ва ўмовах санцыій з боку краін Захаду, у тым ліку і пагарзы ўвядзення дадатковых абмежаванняў.

Раман Галоўчанка падкрэсліў, што перагаворы з расійскай калегамі ішлі ў актыўным рэжыме з восні мінулага года. **«Фактычна мы выходзім на фінішную прамую па ўгадненні ўсіх саюзных праграм, якія ахопліваюць пабудову адзінай эканамічнай прасторы дзвюх краін для таго, каб забяспечыць роўныя умовы работы суб'ектаў гаспадарання Беларусі і Расіі. У цэлым гэтыя падыходы падтрыманы, і нам засталася дашліфаваць крокі пільнаўтані з тым, каб не пазней за ліста зваржыцца ўсе работы і ўсё адкрыццё дзяржаў падтрымвання рэжыму з гэтай нагай», — расказаў праём-міністр.**

Разам з тым, гаворка не ідзе пра нейкую шкodu палітычнаму аб эканамічнаму суверэнітэту Беларусі. **«Мы выбудуем новую мадэль адносін у рамках адзінай эканамічнай прасторы, каб стварыць не проста роўныя ўмовы, а новыя мадэлі эканомікі, якія павінны развівацца сіхронна», — падкрэсліў кіраўніч урада.**

Расказаваў пра другі блок пільнаўтані, Раман Галоўчанка звярнуў увагу на тое, што санцыі краін Захаду не пагражаюць эканоміцы Беларусі. **«Справа ў тым, што тут настолькі адуцінае логіка, што шчыра прагназавана. З розных бокў гунаць розныя заявы. Мы спакійна адсочваем гэтую сітуацыю, гатовыя да розных варыянтаў развіцця падзей. Упэўнены, што эканоміка Беларусі не толькі выстаяць і пераадолець, але і атрымае, магчыма, новы зарад дзідэрацыі, каб больш актыўна працягваць на іншых рынках. Перад намі велізарная Азія, велізарны Усход. У прынцыпе, шчыр не так шмат унікальных тавараў або тэхналогій, якія валодаюць толькі адна або некалькі краін на кантыненте. Таму мы спакійна зрабілі падлікі, даложылі кіраўніч ураду праём-міністр.**

Ён павадзіў, што на выніках пільнаўтані беларуская эканоміка працягвае дэманстраваць устойлівасць росту і дынамічнае развіццё. **«Экспарт ужо перавышоў узровень мінулага года на 35 працэнтаў. Упэўнены расце вытворчасць прадукцыі машынабудавальнай галіны, нафтахімічнай сектар паказвае высокія вынікі. Гатовыя да любых варыянтаў развіцця падзей, але ніякай катастрофы не прадабачыцца. Усё ў штатным рэжыме», — адзначыў праём-міністр.**

Валерыя СЦЯЦКО.

Парламенцкі дзённік

Шмат тэм і будзе супрацоўніцтва Уладзімір Андрэйчанка сустраўся з расійскім паслом

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзімір Андрэйчанка сустраўся з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Расіі ў Беларусі Югенам ЛУК'ЯН'ЯВІМ. Яны абмеркавалі навадзінныя пытанні супрацоўніцтва паміж краінам. Уладзімір Андрэйчанка выказаў упэўненасць, што Ягуген Лук'янаў прыкладзе максімум намаганняў, каб адносіны паміж Расія і Беларуссю развіліся яшчэ больш паспяхова.

— Беларусі надае важнае значэнне ўмацаванню і далейшаму развіццю супрацоўніцтва з Расіяй. У нас забудыўся ў аснове быць сабрэаўта, давер, узаемаарузаўменне. Мяркую, што так будзе і надалей і ў палітычнай, і ў эканамічнай, і ў культурнай сферах. Расія — наш стратэгічны партнёр, і падмуркам адносін найлепшы з'яўляецца эканоміка, — адзначыў спікер парламента.

— Гэтае казачка, што парламентары не застаюцца ўбаку ад гэтых пытанняў — развіцця палітычных, гандлёва-эканамічных, культурных адносін. У нас добрыя, канструктыўныя ўзаемаадносіны з Федэральнымі содам — і з Дзяржаўнай думай, і з Саветам Федэрацыі. Мы праводзім шмат мерарытэстваў, — звярнуў увагу Уладзімір Андрэйчанка.

Ён нагадаў, што 16 чэрвеня абдуцца сесія Парламенцкага соуду Беларусі і Расіі, дзе будзе абмеркаваны шэраг важных пытанняў — ход выканання саюзных праграм, выкананне бюджэту, будыць выпрацаваны арыенцыры па бюджэце на

2022 год. У пачатку чэрвеня пройдзе Форум рэгіянаў Беларусі і Расіі. 15 ліпеня адкрыцца Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску», дзе, як правіла, традыцыйна праводзіцца дзень Славянскіх дзяржаў. Парламентарыі Беларусі возьмуць удзел у назіранні за выбарамі ў Дзяржаўную думу ў верасні гэтага года.

— Графік мерарытэстваў насынены. Тон рабоче задаюць нашы прэзідэнты, якія сёлета ужо сустракаліся тры разы, і праём-міністры, — падкрэсліў Уладзімір Андрэйчанка.

Пракаментаваў спікер і апошнія падзеі: **«Час такі сёння — неспакойны, цяжкапрадажаны, я нават скажу — выбухнаебеспіснечны. І, канешне, нам трэба часта сустракацца, абмяркоўваць розныя пытанні, дзесяці працягваць на перадажжэнне, дзесяці карыфіраваць парадак дня, бо сёння не ўсім падабаецца, што на палітычным карце свету ёсць такія дзяржавы, як Расія і Беларусі».**

Уладзімір Андрэйчанка размоваваў, што ў цэлым у Беларусі і Расіі шмат тэм для супрацоўніцтва, ляджэнне інавацыйных магчымасцяў, і ў гэтым залог будучага паспеху.

Ягуген Лук'янаў падзякаваў за сустрэчу і адзначыў, што быць паслом у Беларусі для яго не толькі вялікі гонар, але і вялікая адказнасць.

— Гэта тлумачыцца характарам адносін паміж нашымі краінам і тымі праблемам, якія мы вырашаем у рабочым парадку ў палітычным і эканамічным плане. І, канешне, ёсць адны вялікі фактар, які мне будзе дапамагаць у рабоце. Гэта не толькі добрыя адносіны ўрада Беларусі да расійскага

пасольства і Расіі, але і першы за ўсё рабочы, палітычны і чалавечы кантакт нашых кіраўнікоў.

Пасол назваў сувязі паміж парламентарыямі Расіі і Беларусі шматпланавымі і шматузручымі. Ён выказаў спадзяванне, што яны стануць

У тэму

Навадзвычайны і Паўнамоцны Пасол Расіі ў Беларусі Ягуген Лук'янаў у размове з журналістамі пракаментаваў рэзанансныя падзеі апошняга часу.

Пра сустрэчу прэзідэнтаў у Сочи: **«Безумоўна, адносіны прэзідэнтаў нашых дзяржаў вызначаюцца сваёй якасцю. Павінен сказаць, што калі ёсць разуменне, адзіны падыход — кіраўніч урадаў, то работа ўсіх астатніх структураў у гэтых дзяржавах аблягчаецца».**

Пра пасадку самалёта кампаніі Ryanair у Берліне: **«Якой чакаць рэакцыі? А вося гэта галоўнае пытанне. У французаў ёсць такі выраз — «дасінацыя на левыццю» — трапляеш у нейкае нязручнае становішча, і трэба нешта сказаць, а ты не гатовы, а потым, калі ішце выстаяць на левыцню пількоўці і дзверы закрылі, ты устапамажаш, што павінен быць сказаць. Дык вося, зарар мы і падлізілі, што скажыць з гэтай нагоды і ІКАО, і ўрады многіх краін, якіх так актыўна адначынілі з нагоды пасадкі самалёту ў Мінску 23 мая. Будзе вельмі цікава параўнаць. Проста ў Берліне, напэўна, штодзень такіх падзей абдуцаюцца, а ў Мінску гэта здарылася першы раз, — іранізуе Ягуген Лук'янаў. — Адроль, напэўна, такая розная ступень увагі да гэтага».**

Пра арышт расійскай Софіі Савені: **«Некалькі нашыя відомыя з кантактаў нашых службовых асоб, нашых консулаў і інфармацыі ад вакатаў старэйшай Софіі, адчынае яна сёбе добра, умовы яе ўтрымання адэкватны. Заразмель, што знаходжанне ў следчым ізалятары вялікай радасці не дастаўляе нікому. Ідць следчыя дзённі, мы ж чакаем іх завяршэння і фармулёвання абнавачвання па іх выніках. У гэтым кантэксце на дзённы ўпад Беларусі мы ніякага ішчу не аказваем. Мы выконваем нашы павіннасці ў межах консульскай канвенцыі і працягнем гэты рабчы. Як будыць развівацца падзеі далей, мяркую, даведземся ў найбліжэйшы час».**

суб'рэнай падтрымкай у рабоце дзвюх дзяржаў у інтэграцыю, збліжэнне і вызначэнне шчы прыярытэтаў, якія павінны забяспечыцца заканадаўчым рэгуляваннем.

Алена КРАВЕЦ.

Павучыцца ў нас дакладнаму земляробству прыехалі спецыялісты нават з Афрыкі!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Што датычыцца эксперту сельгаспадарчых, мы гандлюем з 116 краінам, нас ведаюць ва ўсім свеце. Мы інтэнсіўна развіваемся, летас пастаўкі за мяжу склалі ўжо 5,8 млрд долараў», — падкрэсліў віцэ-праём.

«Ад тэхналогій да новых прадуктаў — праграма абдые быць навадзіннай і цікавай. Ёсць добры патэнцыял для развіцця супрацоўніцтва з замежнымі партнёрам, у тым ліку з краінам Афрыкі», — сказаў Аляксандр Субоцін.

А экспарт беларускай сельгаспадарчых за ляджэнне вырас амаль на 30 %. Так, нашы абычы сёння ганарыцца, ляджэнне першы намеснік міністра сельскагаспадаркі і харчавання Ігар БР'ЫЛО: «У тры разы мы павялічылі продаж мяса. Краіна увайшла ў ляджэнне топявых экспарцёраў малочнай прадукцыі,

вышла ў ляджэнне на экспарте ляджэнны і мяса птушкі. Сваю прадукцыю мы пастаўляем у больш за сто краін свету». Актыўна растуць пастаўкі беларускай сельгаспадарчых у Кітай. «Літаральна за нашу падаў яны сертыфікавалі на паручу новую галіну, мясеперапрацоўчыя прадпрыемствы і шэраг птушкафабрык. Зараз мы імкнёмся па-

шырыць асартыментны пералік прадукцыі, якія пастаўляюцца. Кітай ужо выйшаў на трэцяе месца па нашых пастаўках сельгаспадарчых, думам, не за гарама і наступнае, калі ён выйдзе на другое месца» — адразаў пасля Расіі, — праінфармаваў першы намеснік міністра.

На выставе ачыненыя вытворцы прапачаваць яі серыйную тэхніку, так і ўзору з будучыні. Гэта камбайны ад «Гомсельмаша», сучасныя трактары з Мінскага трактарнага заводу і шымак чаго яшчэ. Адна з самых будучых экспазіцый — у холдынга «Амкадор». Па словах намесніка дырэктара па камерцыйных пытаннях холдынга Аляксандра САНЮКА, на выставе прадстаўляюцца больш за 25 узору серыйнай тэхнікі і навадзіннае прадпрыемства. У тым ліку ўніверсальныя паўрагучы, паўпрычмы, севількі, шматлікае навадзіннае і прыналежна абсталяванне для апрацоўкі глебы і перадавыяў і пастаўляючы апрацоўку збожжа.

Ён адзначыў, што многія сельгаспадарчых машыны спрактаваны і ствараюцца для таго, каб замесціць імі імпартныя аналагі. Наша тэхніка значна таннейшая, а на яе асабліва не супаляе імпартным. Доказам таму служыць тое, што на прадпрыемстве наоуп не і-

суючы навадзіннае і прыналежна абсталяванне для апрацоўкі глебы і перадавыяў і пастаўляючы апрацоўку збожжа.

«Холдынг «Амкадор» нам вельмі блізка, бо ён размяшчае свае асноўныя вытворчасці на тэрыторыі Мінскай вобласці, у такіх невялікіх гарадах, як Давяржыцк. У гэтых мястэчках у цідэрашці часта існуюць праблемныя пытанні з праіаўладкаваннем, а гэтыя прадпрыемствы стварае новыя працоўныя месцы піль накіроўвае дастатковыя грашовыя патакі ў бюджэт вобласці. Таму мы рады такому ўзаемавыгоднаму супрацоўніцтву вобласці і холдынга».

Акрамя таго, радуе тое, што «Амкадор» вырабае шыроказахопную тэхніку. На сёння гэта вельмі актуальна для нашых гаспадаркаў, бо за адзін гонар апрацоўкі глебы мы выконваем работу, якую раней рабілі за два праходы. За кошта гэтага атрымаем прамую эканомію паліва, людскіх выдаткаў і іншых матэрыяльных рэсурсаў. Яшчэ адзін плас такога метад апрацоўкі

Блізкая ўлада

Чацвер — прыёмны дзень Члены Прэзідыума Савета Рэспублікі правядуць адзіны дзень прыёму грамадзян

3 чэрвеня з 11.00 да 14.00 члены Прэзідыума Савета Рэспублікі Нацыянальнага соуду правядуць адзіны дзень прыёму грамадзян у выкананых Мінскага раёна:

- старшыня Савета Рэспублікі КАЧАНОВА Наталія Івануа — у Бараўлянскім сельскім выканане (аг. Лысьні, 21; тэлефон для запісу 8-017-341-32-78);
- намеснік старшыні Савета Рэспублікі ІСАНАНКА Анаоль Міхайлаўна — у Заспартым гарадскім выканане (г. Заспава, вул. Пятра, 1; тэлефон для запісу 8-017-517-85-01);
- старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве СІБЕЛ Сяргей Міхайлаўна — у Магучлінскім пасялковым выканане (г. п. Магучлінскі, вул. Гвардзейскай, 13; тэлефон для запісу 8-017-516-14-72);
- старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы РАКОВСІ Сяргей Анатольевіч — у Сенціцкім сельскім выканане (аг. Сенца, вул. Набарэжная, 64; тэлефон для запісу 8-017-516-83-16).

Паліграфіі запісу будзе ажыццяўляцца 2 чэрвеня з 9.00 да 13.00 і 14.00 да 16.00.

Запрашалнік

«ВЫТОКІ» НА БЕРАГАХ ДНЯПРА

Гасцінная Аршышчына рыхтуецца з 3 да 5 чэрвеня прыняць удзел у адной і гэтай пераможы культурна-спартыўнага фестывалю «Вытокі. Крох да Алімпіа», Цікава, што яго «сталіцамі» на чарзе будыць шэсць гарадоў Беларусі.

Праект ужо з вялікім поспехам у сярэдзіне мая праішоў у Лядзе. А пасля Оршы яго чакаюць у Кобрыне (10—12 чэрвеня), Мазыры (24—26 чэрвеня), Барыскаў (15—17 ліпеня) і Жодзіне (5—7 жніўня).

Такім чынам, гэты фестываль уключыць і нашы, што маблыны. Арганізатарамі фестывалю з'яўляюцца Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь, Федэрацыя прафсаюзаў Рэспублікі Беларусь, ТАА «АртХаос» і ТАА «БелБрандаўдзіт».

У інтэрв'ю яко мнства фота, відэасюжэты, каментарыяў тых, хто стаў сведкамі і ўдзельнікамі літэй часткі праекта.

Ціпер жыхары горада над Дняпром з нецярпеннем чакаюць свята з вялікай лідары. Афары іра вельмі пастаралі, каб фестываль заапоўніўся надугой. Таксама знавацца самыя цікавыя падзеі, бо няма выдатковых мерарытэстваў на фэсце, які пратэндуе на права ляджэнна адным з самых палупярных не толькі ў Беларусі. Напрыклад, будзе багаты выбар спартыўных конкурсаў.

Асноўнымі пляцоўкамі для забавы стануць спартыўныя лакацыі, абдуцяныя ў «Алімпійскі вясць». Удзельнікі павінны будыць выканаць пятаццаць заданняў (па адным ад кожнага відэа сюры). За наступнае выкананне ўсіх выпрабаванняў гарантаваны прыз! Спачастку Нацыянальнага алімпійскага камітэта Беларусі падтрымуць розную конкурсную праграму і аніманды. Бацькам прадставіць інфармацыю аб спартыўных школах, якія яны могуць выбраць для свайго дзіцця.

Цікава, дарчы, што дыстансер спартыўнай медыцыны дасць магчымасць навадзіннае перасоўную лабараторыю. Там кожны жадаючы зможа праіць дыягнастычны функцыянальнага стану арганізма, вызначыць сільнасць дзіцця да пэўнай відэа сюры.

Сямейная пляцоўка будзе уаўляць сабой месца для гульні, квестаў. Арганізуецца тэм і паўнж-зоны для кансультацыі і майстар-класаў. Для большай транспартнага камфорта і аднаўлення пільнаўтані «Аб адрарой дзіцяці і здаровым сэнсе бацькоў» Будуюцца стэацыянары і арганізатары падаць гэтую «звычайную казку». Плянераный на кожна ўволяе сабор дзвухвельны култарна-трансформер, які аднаасова ўмяшчае да дваццаці чалавек. Знаходзячыся ўнутры, можна ўбачыць філмы (у радуюсе 360 градусаў); пра космас, падводны і прыродны свет...

Вялікі інтэрэсу магчымасць навадзінна і ляджэнна «Арт-выстава». У рамках правядзення фестывалю — выстава карцін. Адрэццыя яна за тры дні да старту фэсту, і можна будзе знамяціцца з творчасцю беларускіх мастакоў.

На фестывалі арганізуец шэраг конкурсаў. У прыватнасці, у праграме вакальны конкурс «Утокі. Голас» з пералынкамі на вакальны майстар-класы ад членаў журы Валерыя Шмата, Ганна, Шанет, Ірына Дарэвава.

Конкурс-дзугастацыя мясцовых вытворцаў «Утокі. Смак» — гэта самае свята, які кажыць, да чала і душы. Мясцовыя вытворцы прадставіць на фестывалі навадзінна прадукцыі. І не ацяньне не толькі ўсе ахвотны, але і экспарты.

На працягу апошняга дня фэсту (5 чэрвеня) будзе працявацца канцэрта-забаўляльная пляцоўка, дзе абдуцца майстар-класы. Праідуць арганізацыяны чатыры дабрачыння латарэй з розгрышанымі каштоўнымі прызоў ад спонсараў. У іх прымуць удзел тыя, хто на ўсіх пляцоўках фестывалю змог атрымаць вяткок (застаў) за актыўны ўдзел.

Абдуцца канцэрт майстроў беларускіх эстрады. «Звезда» абавязкова расказа пра свята ў наступных публікацыях.

ЮЗЯФΟΥКА ПАМ'ЯТАЕ...

ВЁСКА Юзьяфўка месціцца абпалася асфальтавага бальшака Хоцімска — Батаева і асфальта ным не прываблівае: па правым баку, у нізіне (адно толкі дакі выглядаюць), цягнуцца стары пасёлка. Па левым — новая вуліца, якая будавалася ў 1960—1970-х гадах і назва якой — Маладзёжная. Нядаўна на Маладзёжнай адбылася падзея, якая закранула амаль кожнага семнашата жыхара Юзьяфўкі: тут пасадзілі аблічыва-грушавы сад у гонар аднавіскоўцаў — семдзяці традэцянцы, што сімвалізуюць моладзёвыя вясковыя хлопцы, якія не вярнуліся з вайны. Кожнае дрэўца ў гэтым садзе імяное, побач з саджанцам усталена шыльдачка з прозьвішчам і імем. Сённяшняга жыхары вёскі — а іх засталася зусім нямат — вядома, гавараць незвычайнай падзеяй. У бальшаку ўсе яны ніколі не бачылі сваіх родных — дзядзь, дзядзючкі, іншых сваякоў і суседзяў, бо нарадзіліся пасля вайны. Паміць пра іх жылі і жыве ў фатаграфіях, якія ў рамачках вясць амаль у кожнай хаце.

У сучаснай Міхайла Зои МАКАРАНКА (фота справа) родныя таксама загінулі на фронце. Дзякуючы

(Заканчэнне. Пачатак тэмы на 1-й стар.)

захаваным партрэтам, яны і ведаюць сваіх мужных продкаў. Іван Драздоў, дзед Зои, загінуў на рацэ Проні пад Чавусамі ў 1943-м, а дзядзька Міхайла, Васіль Макаранка, — пад Варшавай. У маладзям садзе ў іх гонар пасаджаны два дрэўцы.

Адныя сведка, які бачыў, як праводзілі на вайну юзьяфўцкія хлопцы. — Іван Пешкі, якому сёння пайшоў дзевяностагод. Іван Федаравіч на свае вочы бачыў, як абдымаліся з сынамі, братамі і бацькамі іх маці, сёстры, жонкі, прыводзячы на фронт. І як галасілі, атрымаўшы пахаваны. Паміць у Івана Федаравіча моцная, уціпастая, найстарэйшы жыхар вёскі ведае спраўдзена цану Перамогі, якую заплаціла яго Юзьяфўка, ададаўшы столькі маладзёў душ...

Іван Федаравіч, кабі працаваў у калгаснай будоўніч брыгадзе, зрабіў помнік-абеліск у гонар загінуў аднавіскоўцаў: шціпы абеліск і сёння стаіць пры дароце.

У праекта «Сад Перамогі» таксама ёсць свой заававалі — унук былых франтавікоў — жыхароў Юзьяфўкі Аляксандр Ракоўскі. Даўно няма на свеце дзядзі і бабы, а паміць пра вёску, у якую кожнае лета ён прывязджае на вакацыі, жыла. Нгледзчыні на тое, што жыве ён у Мінскай вобласці, здолел арганізаваць пасадку абеліскі і груш. У выскароднай справе яму дапамагалі мсцовае ўлада і школьнікі. На кожнай шыльдачцы напісаны дзеві праекта: «У імя каханых, венацца і жыцця».

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара. Хоцімска раён.

Профільныя, працоўныя, школьныя і загарадныя

(Заканчэнне. Пачатак тэмы на 1-й стар.)

— Лета ў школьніка будзе насычаная спартыўнымі, забавальнымі, пазнавальнымі мерапрыемствамі. Хлопцы і дзяўчаты таксама ўключаны ў рэспубліканскія акцыі, у прыватнасці, у традыцыйны праект «Вашы выбары!», адзначыла Ганна Рысьвец.

Сумесна з БДПУ не першы год у Мінску рэалізоўваецца праект «Дзеці сталіцы». У яго рамках студэнтамі-валанцэрамі будзе арганізавана занятасць дзяцей на базе семі навучальных устаноў у тэрыторыях сталіцы. Студэнты займаюцца арганізацыяй свабоднага часу дзяцей і падлеткаў, якія не маюць магчымасці адзавярціце летам у загарадных лагерах або наведаць школьны лагер. Валанцэры самастойна прывітаваюць дзяцей у мікраараёнах і на прышкольных пляцоўках расказваюць пра іх навіны іх бацькам, зямлі і саюзікам дзядзючкі. Дарэчы, адбор студэнтаў у праект адбываецца на конкурснай аснове.

ПРЫТЭМНЫ ТРАГІЧНЫХ НАСТУПАВ

Міністэрства ўнутраных спраў правядзе летам тэорычны і прафільныя мерапрыемствы для дзяцей і бацькоў, сярод іх будучыя ведастанцы, вятарыны і алімпіяды.

«Асабліва ўвагу мы аддаём правядзенню прафільных мерапрыемстваў з бацькамі», — паведамаў старшы інспектар па асабліва важных пытаннях аддзела арганізацыі работ інспекцыі па справах непаўналетніх МНС Васіль ДЗЕМІДОВІЧ. — Міліцыянеры наведваюць працоўныя калектывы, раслушчваюць дарослым прычыны і наступствы ДТЗ з удзелам дзяцей, нагадаюць аб правілах біяспечнай перавозкі непаўналетніх, адказнасці за парушэнні правілаў дарожнага руху, а таксама неабходнасці асабіста прыкладу правільных біяспечных паводзінаў на дарозах».

ДАПАМОГА ПОБАЧ!

Праэкт-скаратар Міністэрства па нававіцкіх справах Віталей НАВІЦКІ паведамаў, што з пачатку года падраздзяленні МНС выратавалі 21 дзіця, у тым ліку пяць — на пахарах. Астатнія сітуацыі звязаныя з захараненнем рэч у іноў рэдытарнах ацплення, пральных машынах, фантанах, а таксама выратавалі, калі дзеці залезалі на дрэвы, а потым ім не могуць адтуль спусціцца.

— Аджынаць угодных выпадкаў ляжыць, зразумела, на дарослых

Будзь у курсе!

Плануецца, што гэтым летам дзядзі на адзавярціце ў Беларускай будучы прымачэ 5,6 тысячы лагераў, з іх 1,4 тысячы круглагодныя. Усёго плануецца арганізаваны аддзельных 342 тысяч навучанцаў, з якіх 197,6 тысячы будучы праходзіць адзавярціце ў лагерах з дзённым знаходжаннем і 144,4 тысячы — з круглагодным.

Менавіта таму шпэр самы лепшы час пагаварыць з дзядзі пра біяспечку, — падкрэсліў Віталей НАВІЦКІ. — Калі, напрыклад, вы вырашылі адзавярціце дзіця да бабуй ў вёску, то трэба нагадаць пра біяспечку адпачынку на вадае, знаходжанні ў лесе. Пажадчы дзіцяці мабільную праграму «МНС Беларусі: дапамога пабач» з тэстамі, а таксама мультыфільм «Чароўная кніга».

ДЗЕ НЕ МЕСЦА ДЛЯ ГУЛЬНЯВ?

Летам у дзядзючкі з'явіцца больш волянага часу, які часцей знаходзіцца на вуліцы і нярэдка застаюцца без нагляду дарослых. «Усё гэта прыводзіць да росту траўматызму і колькасці трагічных здарэнняў. Таму мы звяртаемся да бацькоў: кантралюйце дзіця, не пакідайце без нагляду, асабліва малых. Падлеткам нагадаць аб правілах паводзінаў на вадае, небяспечнасці кулінары, нырэння. Сялета ўжо адзначана некалькі фактаў, калі дзеці танулі», — дадаў старшы інспектар.

«Падлеткам уласівае імкненне бавіць час з незвычайным і небяспечным месцамі, адсюль нярэдка здарэнні на закінутых, безгаспадарчых будынках. Менавіта адсюль нагадаць аб правілах паводзінаў на вадае, небяспечнасці кулінары, нырэння. Сялета ўжо адзначана некалькі фактаў, калі дзеці танулі», — дадаў старшы інспектар.

НОВАЯ КРЫНІЦА НЕБЯСПЕКА

Намеснік дырэктара па арганізацыіна-метадычнай рабоце РНПЦ траўматалогіі і артапедыі Кірыл КРЫВАРЭП паведамаў, што ўжо за 2020 год па краіне былі зарэгістраваны 145 700 першаіншых звароты дзяцей і падлеткаў ва ўзросце да 17 гадоў уключна з траўматычнай лэзалізацыяй.

«Самы траўматычныя і небяспечныя ўзросце — 10—13 гадоў (44 948 траўмаў), на другім месцы ўзроставае група ад 5 да 9 гадоў (37 152 траўмаў), а на трэцім — 15—17 гадоў (25 471 траўма). Сярод траўмаў пераважаюць бытавыя (54,4 %), на другім месцы — вулічныя (34,6 %), на трэцім — спартыўныя (5,7 %), далей — школьныя (2,2 %), транспартныя (0,4 %) і іншыя. На першым месцы па частце траўмы кавалектыву (74,7 %): удары, авалы, рассяжэнні і пераломы, на другім — пашкоджэнні галавы і шыі (12,3 %), — паведамаў спецыяліст.

Кірыл Крываваў заўважыў, што апошнім часам з'явіліся ўчаслівыя новыя віды траўмаў, атрыманых пры скачках на батуте, катанні на цыбоніках і іншых сродках індывідуальнай мабільнасці (веласіпеды, ролікаў, скейтбордаў, электрасамакатах, электрасахарках, маніа-кагоках). Так, за 2020 год пацярпелі ад скачкоў на батуте 499 чалавек. Падчас катання на цыбоніках і санках былі атрыманы 414 траўмаў, на ровары — 2083, роліках і скейтбордах — 820, электрасамакатах і электрасахарках — 360. 139 дзяцей былі траўмаваныя падчас катання на маніакоках.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Экспертыза

Як сябры нашы меншыя дапамагаюць вызначаць злагчынцаў?

Аб жудасным злобыстве, здзеіснаў у верасні 2003 года, доўгі час гаварылі жыхары маленькага ўра, што на Градзешчыне. У калодзежы аднаго з прыватных падвор'ў было знойдзена цела 70-гадовага гаспадыні дома. Следчыя адрэзу ўстанавілі: на нішчыцца пачаўся гэты мета-навунаучэц, з якіх 197,6 тысячы будучы праходзіць адзавярціце ў лагерах з дзённым знаходжаннем і 144,4 тысячы — з круглагодным.

Невергодна, але дапамагі распадаваць даўнае злобыства сабакі. Гэта стала магчымым дзякуючы ўкараненню спецыялістаў Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз у выкарыстанне новай метадыкі.

На фрагментах цаглы, знойдзенай на месцы злагчынца 18 гадоў таму, былі выяўлены пачынаць іх сабачыя пахаваныя. Аднак па гарачых слядах адшукаць злагчынца не атрымаўся, карэспандант «Звязды» наведала адну з лабараторыяў Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз.

ПАЗНАЦЬ ЗЛОДЗЕЯ ПА ПАХУ

У эксперыментзе задзейнічаны тры чатырохгоўкі. Рэжым — дзевяціцхвілінны з невялікім кавалектам фіналевай тканіны ўнутры. На кожным фрагменце ўтрымліваецца пах адной з асоб, якую правяраюць. І толкі адзін судзіць са стартвай прабы, якую даюць папахі сабакам у пачатку эксперыменту. Задача жывёл — з дзевяці пазіцый выбраць адну, поўнаціца ідэнтыфікацыю стартвай прабы.

У лабараторыю сабак заводзіць па чарзе — для чысціні эксперыменту. Немецкая аўрачка заахоўвае планаваную ёй прабы. Разам з экспертам яна ідзе па крузе, праховаючы кожную ідэнтыфікацыю, арыентуючыся на пах, які адчувае ў самым пачатку. Раптам сабака сядзе калі той прабы, якая з'яўляецца дакладнай копіяй стартвай прабы. Жывёлы дзюжэ, даючы пасукані і выведваючы з лабараторыі. Эксперымент завершаны — спецыялісты падводзіць вынікі.

Аднак бываюць сітуацыі, калі жывёлы па паху вызначаюць злагчынца, а ён да апошняга не прызнаецца з дзевяцісмі. Кі могуць сабакі памыліцца, дзе яны знаходзіцца.

САБАКІ-ДЭТЭКТАРЫ

УСОЮДЫ СУНУЦЬ НОС

Вызначаць пах злогчынца на знойдзеным месцы злагчынца аб'ектах чатырохгоўкі вучаць самі эксперты. Кожная парада сабак прызначана для пэўнай мэты: адны выкарыстоўваюцца ў пошуку злагчынца, іншыя добра падходзяць для аховы. Сабакі, якія ўвогуле не паддаюцца навунаучэ, як і спецыялісты, не існуюць.

У аддзеле даследавання пахавых слядоў чалавека цэнтральнага апарату ДКСЭ служыць нямецкая і беларуская аўрачка. Гэтыя сабакі ўраўнаважаны, спакойныя, удумлівыя. Сюды яны трэніруюць ішчэ шчанюкамі, якіх усюго па паўгода. На працягу года іх

не зрабіць, сабака можа адразаваць на пах, які па гэтай прычыне прыцягваюць увагу. Таму, каб выключыць верагоднасць ілжывай пасады, мы правяраем найменш пахавых пераход на аб'ектах, якія даследуюцца.

Дзеля дакладнасці ў даследаванні ўдзельнічае не менш за тры сабакі. Экспертыза праводзіцца два эксперты. Азіні фармірую пахавы рад, пачынаюць фіксуе ўсе вынікі даследавання. Другі эксперт водзіць жывёл. Гэта робіцца з мэтай прадудзілення памылковых пасады ў чатырохгоўкі сабачоў той, хто вядзе сабак, можа чыста механічна кацаць на іх уздзеянне. Справа ў тым, што жывёлы які бідзэтэктар счытвае любую інфармацыю: адчувае сэрцабіт, дыханне, пульс. Яна можа адшукаць патрэбную прабы толкі таму, што спецыялісты дзюжэ, дзе яны знаходзіцца.

Уважце станаўіцца сабакамі-дэтэктарамі. За кожны сабакам заматваюць свой эксперт, які займаецца падрыхтоўкай жывёлы.

Спачатку даём час сабакам асвоіцца ў лабараторыі, — расказвае Аляксей Рубан. — Як правільна, шчанюкі вельмі цікавыя і праблем у навунаучні і не ўнікае: які ўсоўды сунуць знойт нос. За кожны праход іх заахоўваем ласунакам, хвалім: сабака ўжо разумее, што робіць нешта правільна. Для таго каб жывёла навунаучылася хадзіць па радзе, спачатку кладзём у шчанюкі ежу: сухі корм або кавалек сыру. Калі яна ўжо ўмее праховаць шчанюкі, мы пачынаем задаваць ёй моцны пах на старце — такі ж самы будзе ў адной са шчанюкаў у даследаванні радзе.

Трэнероўкі з сабакамі-дэтэктарамі праводзіцца кожны дзень, часта — па

некалькі разоў. Важна не перагружць гадванцаў і не адбіць жаданне правадзіць. Пад апакай Аляксее Рубана двое чатырохгоўкі сабачоў — Герда і Норд. Ён не толькі іх вучыць, але і прагавіраваць са сабакамі, удзельнічае ў іх догтадзе.

Шкава, што ў лабараторыі вядзіць жывёл можа любіць судзіць эксперт сабакі вядоўцаў, як і спецыялісты, і разумее, што ад іх хочыць. А вое ўжо на вуліцы, падчас прагукі, яны слухаюць толкі свайго гаспадары.

ПРЫБОРА НЕ ПРЫДУМАЛІ

— Малекуты паху усталювалі здольнасцю выветрвання і рассяявання, — адзначае старшы эксперт аддзела даследавання пахавых слядоў чалавека. — Аднак на крыві, якая ўжо высыхла, гэтым малекуты могуць захоўвацца доўгія гады.

У сувязі з гэтым на судовае экспертыза пахавых слядоў чалавека ў цэнтральны апарат Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз пачалі дасяць матэрыялы неарасктычных крымінальных спраў мінулых гадоў. У некаторых выпадках, калі іншым віды даследавання не далі станаўіцца выніку, праваоўныя спецыялісты толкі на сабак дэтэктары.

Апошня, напрыклад, прайшлі святло на крымінальную справу, фігурантам якой выстуілі родныя браты, якія скралі аўтамабіль. Азіні быў за рўбём, другі сядзеў на пярэднім пасажырскай сядзеньні. Пад падарэзненне трапілі абодва. На экспертыза прыйшлі цаглы з сідзеньняў аўтамабіль і кроў юнакоў. Атрымалі пахавыя прыкметы, прайшлі экспертыза. Высветлілася, што сідзеньца за рўбём малодшы з братоў, непаўналетні, — менавіта па гэтай прычыне старшы спецыяліст ужо віну на сябе.

Шкава факт: нават срод родных людзей жывёлы могуць вызначыць, каму канкрэтна належыць біялагічны матэрыял. Калі ў аднавішчавых біяліт генатып аднолькавы, то пах адзінаваецца — сабакі-дэтэктары з лёгкасцю ідэнтыфікуюць іх рачы. Кроў з'яўляецца найбольш чыстай крыніцай індывідуальнага паху чалавека. Прыбоў, які б з высокай дакладнасцю аналізаваў бы яго, яшчэ не прыдумалі. Лепш за сабак з дэмаграфічнай справіцца пахавы ніхто не можа.

Вераніка КАНОТА. Фота дадзена Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз.

На слыху Людзі не пацярпелі, коней выратавалі

Учора гарэла стайна Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі коннага спорту і конегадоўлі ў Ратамцы

У прымёрнай генеральнага дырэктара ўстаноў скападэнты «Звязды» паведамаў, што пахара пачаўся прыблізна а палове першай пачатковай дні. Усё скончылася ў выратаванні, у тым ліку дзюжыцы выпадковым людзям, што апынуліся паблізу.

Як расказаў афіцыйны прастаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Дзіван ЖЫЛІЗНІК, пачатак пахара пачаўся ў стайні ў цэнтры аператыва краваніца Мінскага раёна паступіла ў 12.44. «На месца неадкладна выехалі падраздзяленні МНС, — адзначыў у ведастве. — У час прыбыцця ратавальнікаў да месца надзвычайнага здарэння будынак стайні гарэў адкрытым полымем.

У 13.11 пачаўся гарэў лэгалізацыя, а ў 13.30 ратавальнікі канчаткова ліквідавалі надзвычайную сітуацыю. У выніку пахара агнём знішчаны дах стайні на плошчы 1300 квадратных метраў. Зрыніца ўзгарэння ўстанула лівавацца.

Да прыбыцця падраздзяленняў МНС ратавальніцкі цэнтра са стайні былі эвакуіраваны 44 кані. У выніку пахара ні жывёлы, ні людзі не пацярпелі.

Telegram-канал Следчага камітэта Беларусі дадае, што ўстанова: конох па ўласнай ініцыятыве выконвае работы з дапамогай балгарскай іскра трапіла на сена. Ад распушчэння агню, на пярэдняй версіі, і адбылося ўзгарэнне даху стайні. Следча-аператывыя групы ў другой палове дня фіксавалі следствая карціна, адбіралі неабходную дакументацыю. Прызначаны неабходны экспертна даследа-

Фота дадзена МНС.

АБСОЛЮТБАНК

Закрытае акцыйнае аб'яднанне «АБСОЛЮТБАНК» Рэспубліка Беларусь, 220023, г. Мінск, пр-т Независимости, 95

Ліцэнзія на осуществление банковской деятельности № 9, выдана Национальным банком Республики Беларусь 6 сентября 2018 года

Финансовая отчетность за год, закончившийся 31 декабря 2020 г.

Отчет о финансовом положении

Table with 4 columns: Примечания, 31 декабря 2020 года, 31 декабря 2019 года, and values for assets and liabilities.

ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ

Table with 4 columns: Примечания, 31 декабря 2020 года, 31 декабря 2019 года, and values for capital and liabilities.

Отчет о совокупном доходе

Table with 4 columns: Примечания, 2020, 2019, and values for income and expenses.

Операционная деятельность

Table with 4 columns: Примечания, 2020, 2019, and values for operational activities.

Отчет о движении денежных средств

Table with 4 columns: Примечания, 2020, 2019, and values for cash flows.

Аудиторское заключение по финансовой отчетности

Акционерное, Наблюдательному совету, Правлению Закрытага акцыйнага аб'яднання «АБСОЛЮТБАНК»

Результаты аудита

Аудиторское мнение

Мы провели аудит финансовой отчетности «АБСОЛЮТБАНК» (далее – «Банк»), состоящей из:

Отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2020 года, отчета об изменениях капитала и денежных денежных средств за год, за который подготовлен, применимые к данному аудиту финансовой отчетности в Республике Беларусь.

Основание для выражения мнения

Мы провели аудит в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июня 2010 года № 56-3 «Об аудиторской деятельности», национальными правилами аудиторской деятельности и Международными стандартами аудита.

Наша обязанность, предусмотренная указанными стандартами, более подробно рассмотрены в разделе «Обязанности аудитора» настоящего аудиторского заключения.

Мы являемся независимыми по отношению к Банку в соответствии с Кодексом этики профессиональных бухгалтеров, разработанным Советом по международным стандартам этики для профессиональных бухгалтеров, и применимы к данному аудиту финансовой отчетности в Республике Беларусь, и нами выполнены прочие этические обязанности в соответствии с этими требованиями и Кодексом этики профессиональных бухгалтеров.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Ключевые вопросы аудита отчетности

Ключевые вопросы аудита отчетности – это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являются наиболее значимыми для нашего аудита финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы базируются на отношении к содержанию финансовой отчетности в целом и при формировании нашего мнения об этой отчетности, а не на выработке отдельного мнения по этим вопросам. В отношении указанного ниже вопроса об изменении точки, как соответствующий вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита, приводится этот ответ.

Мы выполняем обязанности, описанные в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности» настоящего аудиторского заключения, в том числе по отношению к этому вопросу. Соответственно, наш аудит включил выполнение процедур, разработанных в ответ на нашу оценку риска существенного искажения финансовой отчетности. Результаты наших аудиторских процедур, в том числе процедур, выполненных в ходе рассмотрения указанного ниже вопроса, служат основанием для выражения нашего аудиторского мнения о пригодности финансовой отчетности.

Резерв под обеспечение кредитов клиентам, а также резерв по обязательствам кредитного характера для финансирования операций по обеспечению клиентов и обязательств кредитного характера для финансирования операций по обеспечению клиентов, а также в связи со сложностью и необходимостью применения суждений в отношении оценки риска существенного искажения финансовой отчетности (далее – «МОС» (IFRS) 9), является вопросом аудита отчетности.

Для определения значительности кредитного риска в целях персонального признания, как на индивидуальной, так и на совокупной основе, мы проводим анализ кредитного риска на индивидуальной и портфельной основе, а также на совокупной основе, с использованием количественных и качественных критериев.

Мы проводим аудит в отношении кредитного риска, связанного с кредитными обязательствами, в том числе с использованием количественных и качественных критериев, а также на совокупной основе, с использованием количественных и качественных критериев.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Отчет об изменениях в капитале

Table with 5 columns: Примечания, Уставный капитал, Накопленная прибыль, Фонд резервов, Итого капитал.

Остаток на 31 декабря 2018 года

Принципы первого признания МСФО (IFRS) 16

Скорректированный остаток на 1 января 2019 года

Прибыль за отчетный год

Прочий совокупный доход за отчетный год

Итого совокупный доход за отчетный год

Отчет о движении денежных средств

Операционная деятельность

Корректировки к прибыли до налогообложения

Изменения в составе денежных средств и их эквивалентов

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мелька, 5/2, пом. 1703

Предмет аукциона: недвижимое имущество, реализуемое одним лотом, по адресу: Мінская область, Борисовский район, д. Давыдовское

Наименование: складские помещения, расположенные по адресу: Мінская область, Борисовский район, д. Давыдовское

Инв. номер: 01245373

01245703

01245887

01245898

01244789

01152573

0124692

01245801

01154141

01246180

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

01245117

Павлоде даних Суветнай організації аховы здароўя (СААЗ), калі 70% курьльшчыкаў хацелі б пазбавіцца ад сваёй шкоднай звычкі. Як гэта зрабіць і ці атрымаецца адмовіцца ад цыгарэт самастойна? Ці дапаможа ў гэтым павышэнне цэны на тютунёвыя вырабы? Кіму неабходна фармакалагічная падтрымка і як атрымаць таблеткі, што дазваляюць зацьпіць пра цягу да нікяціну? Пра гэта і іншыя расказалі медыкі.

У Чым ШКОДА ТЫТУНУ?
— Суветная арганізацыя аховы здароўя аднак раз парадкавальна рэкамендуе: цыгарэты і тютунёвыя вырабы — адзіныя, якія легальна прадаюцца, пры тым што папалва з іх умяжывальніку гарантавана гіне, — кажа кавардынатар праграмы СААЗ на грамадскіх здароўя Валюцін РУСОВІЧ. — Калі мы гаворым пра тое, што ў Беларусі кожны 48% мужчыны і 12% жанчын курюць, то ў абсалютных лічбах у Беларусі больш за два мільёны курцоў. І папалва з іх, гэты мільён мільяна чалавек, памрэ ад тютуню заўчасна (паводле Суветнай арганізацыі аховы здароўя, дзе 70 працэнтаў). Больш часта загіне ад сардэчна-сасудзістай хваробы, звязаных з курэннем, яшчэ адна група — ад больш чым 30 лкалізацыі анкалігенаў хваробы, ішчыя — ад хрыанінай абструктыўнай хваробы лёгкіх і эмфізэмы лёгкіх. Калі браць другую палову курцоў, то калі чалавек у 71 год памірае ад раку мазавага пазурьа, ён не ўваходзіць у прыведзеную статыстыку па смяротнасці. Аднак гэта не значыць, што другая палова не будзе пакутаваць ад шкодных наступстваў тютуню.

Згодна са статыстыкай СААЗ, у Беларусі больш за 15 тысяч чалавек памірае штогод ад захворванняў, звязаных з курэннем. Гэта калі 40 чалавек у дзень прычыны. Больш 10% з іх гіне ад пасігнага курэння.

Як адначасна Валюцін Русовіч, у зніжэнні ўжывання тютуню ў Беларусі ёсць вялікі праблемы, разам з тым — і вялікія рэзервы для далейшага руху наперад. Сярод новых прагнозаў ішчы мер ён называе такія, які ўтрымліваюць нормы аб поўнай забароне ўжывання тютуню ў закрытых па-

мешканнях. З 2019 года ў Беларусі забаронена курць у кафе, рэстаранах, гасцініцах, цыгнках далёкага накіравання. Па адначасна СААЗ на працягу найбольш 10 гадоў гэта выратуе каля 116 тысяч жыццяў; з аднаго боку, людзі будуць менш курюць, з інаша — знізіцца пасігнае курэнне. Яшчэ адна дзейная мера — забарона на рэкламу і на выкладку ў месцах прадажу. Гэта таксама прынесці некалькі працэнтаў у агульнае эканамічнае расфармаванне курэння.

Сярод мер, якія пакуць не здзейнічаны, але вельмі эфектыўныя, хоць і сямья непалупіць, — павышэнне ацэнаў на тютунёвыя вырабы.

— Прынамсі, акцыз павінен складала 75% ад кошту цыгарэты, у Беларусі ён — 30%. Мільяна цыгарэты ў нас павінен каштаваць удвая даражэй, каб на працягу 40 гадоў колькасць курцоў зменшылася на 27%. З аднаго боку, такім чынам моладзь не пачынае курць з-за бар'еру больш высокай цэны, з інаша — тыя, хто курюць, хоча атрымаць дапамогу, каб адмовіцца ад курэння, — разважае прадактыў СААЗ. — Як працяг, частку дадаткова заробленых на акцызах сродкаў урады накіроўваюць на праграмы спынення курэння — кансультаванне і прымяненне нікацінзамышчальнай тэрэпіі.

Валюцін Русовіч падкрэсліў, што для зніжэння распаўсюджанасці курэння СААЗ найбольш рэкамендуе аказаць дапамогу тым, хто хоча кінуць курць. Самы дарагі пачак цыгарэт на сёння ў Аўстраліі (сяродкі кошт які кошта 22 долараў), пры гэтым урад прапаноўвае ўсім, хто хоча адмовіцца ад цыгарэт, бяспліначнае дапамогу, уключаючы нікацінзамышчальныя прадукцыі.

ЯК АДМОВІЦЦА АД ЦЫГАРЭТ?

Адрааце на сметнік попельніцы і ўсе, што нагадвае пра курэнне

Гэта вядзе да таго, што калі 7% курьльшчыкаў штогод пазбавіцца сваёй шкоднай звычкі.

ТРЫ КРОКІ ДЛЯ ТЫХ, ХТО ХОЧА КІНУЦЬ КУРЬЦЬ

Сяветы Курьльшчыц дзень без тютуню, 31 мая, праілюстравалі дазважанне «Час адмовіцца ад тютуню». А з 17 мая ў краіне стартвала інфармацыяна-адукацыйная акцыя «Беларусь супраць тютуню», якая працягнецца тры тыдні.

— Не ўсе разумеець, чаму Суветны дзень без тютуню прызначаны на 31 мая. Гэта зручная нагода, каб аб'явіць, што ты кідаеш курць. Першы крок, які павінен зрабіць чалавек, які хоча кінуць курць, а таго калі 70% сярод курьльшчыкаў, — прадуццездзе на працягу месца дзень поўнага спынення курэння. А 31 мая зручны тым, што пачынаецца лета, адпачуна кампанія, і вопыт паказвае, што працей за ўсё кінуць курць падчас адпачуна, калі менш страсу і няма звычкі абстаючы, — тлумачыць Валюцін Русовіч. — Для паспяховай спробы вельмі важная першыя дзве тыдні. Другі этап — выкінуць цыгарэты, попельніцы — усё, што можа нагадваць пра курэнне. Трэці — паведаміць пра гэтае жаданне ўсім бліжнім і на рабоце, узяць на сябе абавязальствы. Гэта лепш — пайсці ў заклад на дастацова буйную суму грошай, гэта таксама дае дадатковую матывацыю.

Калі чалавек выкурае больш за 10 цыгарэт у дзень, яму можа

ішчы блакіроўваць жаданне курьць, і ў выніку прыёму адной таблеткі працяглы тэрмін цяга зніжыцца і не абдыраецца вяртанне да шкоднай звычкі, — тлумачыць главоўны ўрач Мінскага абласнога клінічнага цэнтру «Псіхіятрыя-наркалогія» Аляксей АЛЯКСАНДРАУ.

АДМАЎЛЯЮЦЦА АД ЦЫГАРЭТ НЕ З-ЗА СТРАХУ...

Спецыялісты адзначаюць, што кідаюць курць, які працяг, не з-за страху, а па прычыне матывацыі.

— Пасля спынення курэння рызыка сардэчна-сасудзістай хваробы зніжаецца адразу і працягвае змяншацца на працягу паў года. Рызыка анкалігенаў хваробы зніжаецца амаль у два разы, калі чалавек кідае курць у сярэднім узросце, і пасля не можа пераўвядзе рызыку тым, хто ніколі не курьць. І апошняе — чалавек можа скончыць амаль сярэдняму зарплату за год, — аргументуе Валюцін Русовіч.

Што рабіць, калі спроба не удалася?

— Барачыцца са шкоднай звычкай — чарада спроб адмовы і рэцывідаў, і гэты працэс часам цягнецца дзясці і нават дзясці гадоў, — заўважае Аляксей Аляксандраў. — І сацыяльны ціск у выглядзе сардэчнага націску і ішчы мер — гэта дадатковы стымул для курца. Таму такія меры важныя не толькі для краіны, але і для кожнага, хто прыняў рашэнне адмовіцца ад курэння.

У сувязі з тым, што на тютунёвым рынку з'яўляюцца новыя прадукцыі, у прыватнасці электронныя сістэмы, у дэкрэце Прэзідэнта, які рэгулюе абарот тютуню, былі ўнесены змены. Цяпер да таковых прадукцыяў адноўляюцца такія ж забароны, які і да цыгарэт: забаронена рэклама, ужыванне ў шэрагу грамадскіх месцаў.

Рэгуляванне абароту нікацінзамышчальнай прадукцыі, а гэта нікацінавыя палачкі, снюсы, будзе вырашана на ўзроўні Еўразійскага эканамічнага саюза, паведаміла заступніца аддзялення грамадскага здароўя Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Вольга БАРТМАН. Аднавядзены законпраект распрацаваў Армения, і да канца 2022 года краіны — удзельніцы ЕАЭС атрымаюць яго на ўзгадненне.

Простая мова

Усюды людзі, усюды жыццё, альбо Розная бывае памяць...

І смех і рад, як ты казаш: што было ўчора, у гэтай сувязі не пытайся, бо наўрад ці ўспомніць, што паўека там — раскажа ў дэталі, калі папрасіць. А то і сама... Званіла надоччы — віватавата-віватавата! Забылася, маўляў, павінаваць з днём нараджэння... «Ды такой бяды, — спрабавалі сушыцца, — бо калі ён быў...» — «І праўда: калі?» — «Удакладніла цётка. — Уліставаць, усювень». — «А цперш што? Уволе не ліставаць?» — «Калі меркаваць па надвор'ю? То хутчэй яна: ва ўсякім разе, не вясна, а тым больш не лета. Хоць і восень, здаецца, толькі ўчора была. Шмат што ў памінь. Як і гэтай сувязі. З паўека таму.

ДОБРАЯ КВЕТКА

Некалі на нашых падакожных раслі ў асноўным «вяснічкі», «агеньчыкі», герань ды фікусіы. Не дужа здзіўлялі і гародчыя, дзе цілі касачы, «завішчкі» (іны ж — «разбітыя сэрцы»), півоны, залатыя шары... Тое расце, прадаецца цяпер, пералічы не падлягае, і — цікава — сядбаецца часам кветка, купіць, пасадзіць-пасеець, добра запамінае назву, а праз некалькі час... «Ну як не? Жоўцінавая така, невясёкая...» — З іх, такіх вось адносна новых, у памінь хіба зшыльвае, бо... Штат — так звалі каханьга Скарлет О'Хары са «Знесеным ветрам». Чытаўся раман — запоем — гадоў...нашчаць таму. Давалася б, можна забяць ішчы героіаў? Аж не! Паміньца і тая Скарлет, і Штат. Яны — які зшыльвае ў тым жа кветкі: адна раз пасее, а давай... Другая кветка: самі расце, сама цяцэ, сама штогод наснаваецца.

БЕДНЯЯ... БАГАТЫЯ

У вялікай сталічнай краме гэтую рапу наўрад ці заўважылі б, у невясёліх мэтажыаў — калі не вочы, то вухы — дакладна там, бо... «Калі ж вы ўзяць?» — досыць чыста спытала ў некага разамалваць «пані ў гада». — Дзве блішчачыя хопіць? — А ты што — затрымаў яшчэ раз у краму пядэж? — данасяся бы ў адказ. — Штук п'яць бярэ. І фарэлі ў нас не засталася. Тая пані, напэўна, узяла; ад вітрыны з рыбнымі далікатэсамі (ён спадарожнік віно выбіраў) пераішла да садавіны-гароднінкі, потым — да паціц з прысмакамі, а нарэшце, які і вярта болю накіца, сабрала даўгачыную чаргу ля касы. Пакуць там усё «прабілі»... — З вяс 925 рублёў, — падсумавала касірка. — Ну вось, — зморшчыла нос паненка, — нават тысячы не патраціць...

— Не дай бог свінні рог, — паўшэптам заўважыў сусед па чарзе. Іншыя з ахвотай падтрымалі: — Баць ты, — сказалі ўслед, калі пара сшыла, — і не маляць гя, а розуму — проста кот напалак! — Нехта падпілінае, па галаве надае і «уста-віць»... — А ім усё роўна, відаць, абы «панты» паказваць. Фінальная фраза: — Бедныя, бо дурныя.

ДВА Ў АДНЫМ

У знаёмага व्यокуца свой бізнес — краму адкрыў, ці нават універсам, бо там і прадукты, і віню-гаралка, і «табакерка» з вяснічкі падтрымалі: — Пападарыць... Ішчымі словамі, ці не ўсё, што людзям патрэбна. І гэты, вядома ж, добра. Дрэзна, што людзей тым у вясцы знаць, што болей ішчы толькі лемат, калі наступнае спраўнае цяло і здзякоўца дачнікі. А пакуць... — Пайду сваю атпэку адкрыць, — здзіўлена раніцай «бізнесмен». — Гэта жую? — Гэта драму сваю... На ганку штодзень тры-чатыры хворыя стаць. Трэба ж на памелку нешта прадаць.

ЯК ЁСЦЬ

Вуліца, вёска, рух, які зрады, але ён праходзяць людзі і праносяцца машыны, ездзяць левасюць і трактары «Беларусь». Адзін — нават з прычэпам «Хозіан». — У Мінску, дзе надлісаў гэтых мільён і ўсе ў асноўным па-руку, на гэта ўваж, відаць, не звяртаю бы. А ў вёсцы — так і падывае спытаць: «Ну чаму «Хозіан»? Чаму не «Гаспадар»?

З АНЕКОТАМ!

Двое малых вырашлі, што яны ўжо вялікі, што ім пара маюцца. «З заўтрашняга дня панімець», — дамовіліся браты. Раніцай малі спытала у большага: «Табе адпачыць з чым?» — «Мне? Са смятанай», — сказаў той з паранкай маюцца і зрабаві па карку... «А табе з чым?» — спытала малі у малодшага. — «Ды я вясць думаю». Можна, ну іх, з тымі аладкамі? — «А... Між ішчы, гэта файны сяднянкі Калі са смятанай, з варэннем, з мёдам... І з анекдотам.

МАЛЕНЬКА ДЗЕТКІ... МАЛЕНЬКА БЕДКІ...

Пятровіч нарадзіўся даўно, у вёсцы... І жую бы там! Калі б не... БАМ — наслухаўся, кажа, радэць, нечытаў-

ся газет, паехаў — па камсамольскай пудэўцы. Пляць гадочкаў «адтубіць», раманыці спяжыць — напоўніць! Там жа здароўе палажыць... Але дамоу вярнуць. Праўда, асеў не ў вёсцы (бо «да грошай прывык»); на заводзе работу знайшоў, там жа і нявесту — дзякаваць Богу, добраю. І таксама व्यокуца. Таму жоў удаіх яны марылі, які пагудуюць дзяцей, які прапаваюць да пенсіі, які потым — хоць калі-небудзь — замяжыць у сваім дамоу, у сваім садку, са сваёю козачкай, на зямлі, на свабодзе!..

Думалі, што гэта ішчы някутка, ды «зляцелі гадочкі, як адна вясно». Абое цяпер на пенсіі. Дзе жыць? У гарадзе: сына, кажуць, няма з кім пакуціць! Тому, беднаму, пад сорак ужо. Не жанаты і нават не быў — не ласы на дзевак, а вась на гаралку... «Аднаго такога пакуць, — разважаюць бацькі, — прападзе, загіне як ліць дэма». Таму... чазуць і плуць самі.

...ЗАСТАЦА — СКЛАДАНЕЙ

Для таго каб быць здаровым, доктар Мінскаю раць ездзіць на ровары, калі можа; ішчы не можа, — бегачь трушом дзі хадзіць хуткім крокам (ці хоць бы якім!). Калі не здольны і на тое, — стаць, бо ляжаць — гэта, маўляў, апошняе і — дзякуй богу! — яшчэ не будзе. Мы ездзіць, з часам, здарэцца, ходзім (побач — сапраўдны парк). І тды, ну вядома ж, прымачам, кожны вакол адзіночкі: мужчыны, жанчыны — самых розных узростаў — без сярброу ці сібровак, без суседзяў-суседкаў, без дзяці, без сужанцаў!..

Пра іх, апошніх, нехта добра сказаў, што ажаніцца ці вясці замаху у прычыне не складана. Куды складаней застацца — жанчым.

УСЮДЫ ЛЮДЗІ, УСЮДЫ ЖЫЦЦЁ

Горад, Крамка — маленькая, у дзвары. Калі касы прыцяг дзяцей — зачырванелы, умзкарпелы... Не дзе мячык, мусяць, ганялі, соку ўзялі і ўвесь, падобна, выпілі. — Мой тата з работы будзе ісці, ён заплаціць, — абяцае на касе старэйшы. — У гарадзе — як і ў вёсцы.

ТАК... НЕ ІНАЧАЙ

Вялікідзень... Слоўка жою! І ж ка гучыць!.. Па мне — прыгажэй, чым Пасха... Хоць напрыдадзі і турбот: вымыць, вычысціць, спардакаваць, прыбраць, куды прыгатаваць... Вялікае святло! І ў мошкі, на жаль, балючае — ад думак пра зніччэння храмы і забітых святароў (ці

ЯК ПАЗБЕГНУЦЬ ЭЛЕКТРАТРАЎМАЎ?

Гібель людзей ад удару токам — з'ява нярэдка. Шакавальны выпадак адбыўся ў канцы мая ў сталіцы. У кватэры знаходзіўся 13-гадова падлетак, яго бацькі былі на лецішчы. Вярнуўшыся дамоу, яны знайшлі сына без прыжыт жыцця. Лева рука дзіцяці знаходзілася на радыятары ацплнення, а левая нага крапалася да электрычнай духовай шафы. Рэанімаваць падлетка не ўдалося. Папярэдня прычына смерці — электратраўма. Адна з версій — неспраўнасць або няправільнае падключэнне духовай шафы. Яшчэ адзін рэзанансны выпадак адбыўся ў канцы красавіка ў Мясціслаўскім раёне. Падчас рыбалкі 16-гадова хлопцаў атрымаў электратраўму. Верагвэтна МНС ён у цяжкім стане быў дастаўлены ў Рэспубліканскі анкалігенавы цэнтр у большы хуткай медыцынскай дапамогі і прадаццё ляжачне. Спецыялісты нагадалі пра меры бяспекі, у тым ліку падчас наваліччэ, якія варта выконваць, каб пазбегнуць удару токам.

Паводле статыстыкі, электратраўмы складаюць 1,5–2,5% ад усіх відаў траўмаў, а па колькасці смяротных зыходаў займаюць адно з першых месцаў. Смяротнасць ад паражэння электрычным токам — 9–10% ад усіх траўмаў і ў 10–15 разоў перавышае смяротнасць ад ішчы траўмаў. Ад уздзеяння электрычнага току штогод у свеце гіне каля 25 тысяч чалавек. Найбольш адрэаваць электратраўмаў інтэнсіўны ДУ «Дзяржаўны энергетычны і пазавы нагляд» Міністэрства энергетыкі Артур ЛЕБЕДЗЕЎ паведаміў, што ў 2020 годзе на пададмадасны прадпрыемствах Дзяржэнергагляда зарэгістравана 34 нішчасныя выпадкі, якія здарыліся ў выніку паражэння электрычным токам: — 3 іх 14 адбылося з персаналам спажыўцоў, два — з персаналам арганізацыі і 18 — з насельніцтвам. Усяго пацярпелі 35 чалавек, з якіх 17 загінула, у тым ліку два непаўналетнія, і 18 атрымалі цяжкія траўмы. З пачатку 2021 года ў краіне адбылося сем нішчасных выпадкаў у выніку паражэння электрычным токам, з якіх два здарыліся з персаналам спажыўцоў, адзін — з персаналам арганізацыі і чатыры — з насельніцтвам. Усяго пацярпелі восем чалавек, з іх пяцёрка загінула, у тым ліку адзін непаўналетні, і тры атрымалі цяжкія траўмы.

Сярод асноўных прычын электратраўматызму спецыялісты вылучылі самавольнае прыкнённе на энэргааб'екты, рыбную лоўлю ў месцах перасячэння паветраных ліній электраперадачы з аэрамі і рэкамі і паражэнне працы аховы электрычных сетак пры выкананні работ. — За апошнія 10 гадоў адбыліся 32 нішчасныя выпадкі пры лоўлі рыбы, падчас якіх пацярпелі 34 чалавек, з іх 25 загінула. У цяперашні час рэалізоўваецца план на замену неэвалюваных ліній электраперадачы ў месцах перасячэння паветраных ліній электраперадачы з аэрамі і рэкамі, а таксама па ўстаноўцы знака «Лавіць рыбу небяспечна для жыцця! Ахоўная зона 10 м». Артур Лебедзеў нагадуе пра асноўныя меры бяспекі: не залзаць на аперы паветраных ліній электраперадачы, не адрываць дзверы, не залзаць унутр, не паднімацца на трансфарматарныя падстанцыі, не залзаць на дрэвы, дзе паміж веткамі праходзяць правады паветраных ліній, не накідаваць на правады паветраных ліній прадметы, не гуляць каля трансфарматарных падстанцый і пад лініямі электраперадачы, не пакідаць малыя дзіцяці без нагляду побач з такімі аб'ектамі. На рыбалцы не трэба стаць з вудай над паветранымі лініямі ці побач з імі, не праходзіць з вудай пад правады паветраных ліній, не парушаць паграбаваную ўстаноўленых знаўкаў, не спыняцца на аўтаранспарце і не прапаруляць яго над паветранымі лініямі электраперадачы.

Намеснік дырэктара па арганізацыяна-метадычнай рабоце РНПЦ траўматалогіі і артапедыі Кірыў КВЯЧУК адзначыў, што электратраўмы нярэдка выдараць да інваліднасці і нават гібель чалавека. Электраудар прыводзіць да антагеміялігнаўных паражэнняў у арганізм, якія могуць працягвацца аб адрэа, або праз нейкі прамежач часу. Таму нават калі чалавек

Пасля удару адчувае сябе добра і ні на што не скардзіцца, яму усё роўна патрэбна яка ўрача і шпіталізацыя для дынамічнага назірання і правядзення абследвання.

У першую чаргу павінась павіны працягваць бацькі — дзеці могуць атрымаць сур'езныя шкоджаны электратокам, прасуць палцы ў разетку ці джарнаўці, адрываць аголеныя правады. Электраабсталяванне ў доме ці кватэры павіны быць спраўнае. Пры гэтым нельга самастойна імякнута адрамантаваць разеткі, лепш звярнуцца да спецыяліста. Што датычыцца вытворчых траўмаў, то тут варта строга прытрымлівацца правілаў аховы працы.

Падчас наваліччэ нельга знаходзіцца на адрэах мюсавых, побач з металічнымі збудаванымі, не варта дракнацца да мокрых, жалезных, электрычных прадметаў і аб'ектаў.

РОЗНАЯ БЫВАЕ ПАМІЦЬ

Вясну ці не першы клопат — аб'ехаць могілкі і прыбраць магілы. Іх, на жаль, шмат: за Радаўніцкім усё паспець... Як выгладзіла — не толькі нам: да суседніх магіл напрыдадзі таксама скарывалася пакалада сям'я з дзясці, паважліва запынілася. Малыя малікалі сваёму бекіцці, даўкі закруцілі. Маўчанне боўжыцца хвілін, можа, з пяць ці дзясць, пасля чаго ўсё чырвёра дружна... сшылі Пакуляе лісце засталася ляжаць, пустазелы — расава. Аднак бліжніх набожчыка ніхто не напране: яны ж прыходзілі. Выні і кветкі ляжаць. — Розная бывае памяць.

...ШЧАСЦЕ АД ЗРОБЛЕНАЙ РАБОТЫ

Ранічка. Сталіца. Вакзал. Электрычка развозіць дачнікаў (іх яшчэ «турстыкам» завуць, бо многія пры залпачных іх і заванькаем). Дзею такнаступраў лякуюцца — сіматэчныя дзяды. Гавораць пра цяпілі і цяпілыя грады, пра змаганне з кратамі-мурашкім-драздамі, пра будоўлю... І падлілі (амаль даслоўна): «Там, на дачы, я чалавек, бо толькі праўнае, на вуліцу выйшаў, — сто работ сабе ўбачу! А тут, у гарадзе, устаў, у прыбральнае паперы занес крэйні, каб фронт бою, не выгавалва чару, а то...» Бабуля, як выгладзіла, зразумела, нават перапісала (начпалла на сцені цыдулак) і ўсё роўна на некалькі разоў на дні хадзіла (і ходзіць) да суседзяў — удакладняе, ці правільна яна зрабіла, упростае, каб тыя зайшліся ў хату, каб паглядзець-правярылі, каб хоць абшылося, каб не здарылася нейкай бяды... Не, не з ёю: «Мне, — кажа, — даўно сыходзіць пара, дзясцім хату пакуціць... Дык трэба ж, каб у парадку!...» ...Маці (і гэта, відаць, да сёння) помняць і думоўчэ пра дзяцін, часта паспяховы і ўзусі не бедны. Ці помняць, ці думоўчэ дзец пра маці? Пытанне.

Міжнародная панарама

ФЕРМЕРЫ І ПАСТЫ

Чым не задаволены еўрапейскія сельгасвытворцы?

Днямі французскія фермеры ўноў актывізавалі пратэстную актывінасць... аграрытворцы штурмавалі цэнтр занятасці ў Парыжы.

«ЗЯЛЁНАЯ» УМОВА

Аграрным пунктам канфлікту, як лічаць эксперты, стала павелічэнне аб'ёмаў, што Міністры сельскай гаспадаркі краін Еўрасоюза падтрымалі лясныя напярэдадні кастрычніка на пасяджэнні ў Люксембургу кампрэсіўнаму прапанову, з якой выступіла Германія, якая на той час старшынствавала ў Саўдэце Еўрапейскага саюза.

Міністры сельскай гаспадаркі краін Еўрасоюза падтрымалі лясныя напярэдадні кастрычніка на пасяджэнні ў Люксембургу кампрэсіўнаму прапанову, з якой выступіла Германія, якая на той час старшынствавала ў Саўдэце Еўрапейскага саюза.

ГНОЙ КАЛЯ МЭРЫЙ

Францыя з'яўляецца найбуйнейшым сельгасгаспадарчым вытворцам у Еўрасоюзе і галоўным бенефіцыярам субсідый у рамках Агульнай сельгасгаспадарчай палітыкі ЕС.

З-за такой колькасці тэхнікі быў часова заблакаваны рух па аўтастрадах, якая вядзе ў Страсбург.

гарадскіх шкільных сталовах, паведамляе тэлеканал М6. Фермеры прыехалі на трактарах да будынка мэрэі з лозунгамі «Мы нашых лугоў — здаровае здзеці» і прывялі з сабой некалькі кароў.

Прафсаюз заклікаў, што пад прыкрыццём санітарнага пратэста мэр Лівэна Рэгары Дусе спробуе выканаць сваё перадавыбарнае абяцанне аб увядзенні вегетарыянскага меню ў шкільных сталовах.

Страйк сельгасвытворцаў ў Дыжоне перарос у падгал. Фермеры развілі вогнішча з пакрышак калі офіса ўлад, паведаміў І.у. Аграрый былі не задаволены абмежаванымі з-за пандэміі каранавіруса.

НА МЯЖЫ САМАГУБСТВА

«У нас складваецца ўражанне, што імкненне да «памінашчын сельскай гаспадаркі» з'яўляецца лейтматывам (у новай палітыцы. — Рад). Гэта для нас непрыемна», — заявіў прэзідэнт Генеральнай асацыяцыі вытворцаў пшанцы (AGPB) Эрык Тыры.

Рэформа Аўстрыйскай сельгасгаспадарчай палітыкі ЕС заклікала выкалікаць рознагалосі з ягонай справядлівай аплаты працы і ў м.у. Еўрапейскай камісіі, Савет і парламент імкнуліся дасягнуць пагаднення і зацвердзілі намяненны перамены.

Сельская гаспадарка ў Францыі знаходзіцца ў жудаснай сітуацыі, 1500 фермашаў штогод знішчаюцца і выходзяць з бізнесу.

Невысокі ўзровень даходаў сельгасвытворцаў на ўласным вопыце спэцыяльна выданым брытанскім тэлевыданні Джэрмі Кларксан.

праблем там не абярэа, а паліцыя за гэта проста да неспрыяльнасці мала. Таму мне прыйшло ў галаву запрасіць здымачную групу, якая будзе здымаць мяне за гэтым заняткам, і такім чынам я мяне пакрыць часткай страт», — патлумачыў Кларксан.

КАТАСТРОФА СТАГОДДЗЯ

Сітуацыя ў Францыі ускладняецца надвор'ем. Увесну некалькі замаразкі не адтуляць які мінімум некалькі тыдні і ахалілі амаль усю краіну.

Сельская гаспадарка краіны рытуецца яшчэ да адной падае, якую многія лічаць пачаткам канца фермерства.

Зарэз у парламенце Францыі таксама знаходзіцца ў паліцы і на фермах.

Рэформа Аўстрыйскай сельгасгаспадарчай палітыкі ЕС заклікала выкалікаць рознагалосі з ягонай справядлівай аплаты працы і ў м.у. Еўрапейскай камісіі, Савет і парламент імкнуліся дасягнуць пагаднення і зацвердзілі намяненны перамены.

Актыўніст кампаніі Sezoulie Сіла Мелла ўжо сем гадоў дапамагае сезонным рабочым і мігрантам на аўстрыйскіх фермах, дзе амаль ніколі не забяспечваюцца мінімальны ўзровень зарплат.

Каб скончыць з такой эксплуатацый, прафсаюз заклікаў улады Еўрасоюза выкарыстаць прынцып «сацыяльнай абумоўленасці».

Тым часам стала вядома, што еўрапейскія парламентарыі і міністры сельскай гаспадаркі краін — членаў ЕС не здолелі прыйсці да пагаднення па новай Аўстрыйскай аграрнай палітыцы ЕС.

Крыжыка

Агуркі ўзышлі і не растуць — што рабіць?

Прычына 1 — нізкая тэмпература

Агурок — культура цёплага клімата. Непрыемна тэмпература, абсалютна яму для нармальнага развіцця, — 23—25 °С днём і 15—18 °С уначы.

Прычына 2 — недахоп вільгаці

Агрук — расліна лісце і вільгацелюбова. Нездаткоўвае ўвільгатненне грунту часта прычына таго, што рост кустану прыпыняецца.

Прычына 3 — недахоп азоту

Менавіта гэты элемент «адказвае» за рост эляментарна магназію.

Прычына 4 — загусненасць пасадка

У розных частках агрукі атымальна адлегласць паміж раслінамі будзе адрознівацца.

Прычына 5 — недахоп святла

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

2—4 дзень разгледна памешвае змешвае, а затым развядзіце гатовую падкормай вадой з разліку 1:10 паліце пасадкі.

Можна таксама выкарыстоўваць раствор каравяку: у вядры вяды развядзіце 0,3—0,5 л аграіні і паліце кустану. Нормы — 1 л на адну расліну.

Азотнае ўгнаенне можна зрабіць і з краплі і іншай тэмай. Для прыгатавання тэмаўнага настою трэба частку ёмістасці напоўчыце травой, заліце яе даверваю вадой, пастаўце ў цёплае месца і настойваеце некалькі дзён.

Такі спосаб падыждзіць і дала цяпліцы.

Агрук — расліна лісце і вільгацелюбова. Нездаткоўвае ўвільгатненне грунту часта прычына таго, што рост кустану прыпыняецца.

Менавіта гэты элемент «адказвае» за рост эляментарна магназію.

У розных частках агрукі атымальна адлегласць паміж раслінамі будзе адрознівацца.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Атымальнае развіццё гэтай культуры магчыма толькі на сонечным, ахаваным ад моцных халодных пачатковых ветру участках.

Згодна з дасягнутымі дамоўленасцямі, фермеры ў далейшым павіны прытрымлівацца больш высокіх экалагічных стандартаў.

тэставалі супраць новай палітыкі ЕС у аграрнарыбной сферы. Яны лічаць, што яна можа змясціць пагубны ўплыў на традыцыйную мадэль сельскай гаспадаркі ў рэгіёне.

Сотні раз'юшаных стратмі падчас каранавірусных абмежаванай дробных французскіх фермераў заехалі раней у Тулузу на трактары і заладзілі маштабную акцыю пратэсту з выкарыстаннем гною і драўняных даходаў.

Актыўнасць паведамлілі, што без дарэчнай падтрымкі яны будзь губляць па 160—170 эўра з кожнага гектара.

Калоны трактароў перагаралі большасць выездаў з горада. Пасля палудня прэфект Верхняй Гароны прыняў дэлегацыю фермераў.

Федэрацыя прафсаюзаў фермераў Роны (FDSEA) праявля мільён перад мэрэі Лівэна, патрабуючы адміністрацыю забарону на прыгатаванне мясных страў у

ЗАЎТРА

...у суседзях

УСМІХНЕМСЯ

Артур вельмі пакрыўдзіўся, калі Юля падпісала дыск з 12 вясельнымі вядзямі: «Маё першае вяселле».

«Навошта табе спірт, Сямён? — Струны праціраць. — Ты ж не музыкант? — Струны маёй душы!»

Бываюць такія людзі, якіх лепш адзіна раз убачыць, чым сем разоў убачыць!

— Іван, ты дзе? — Геаграфічна, эканамічна ці аналітычна?

«Гэта такія людзі!»

ПРЫЁМ тэл.факс: 311 17 27, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Атэры апублікаваны матэрыялы нясуч адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца суадпавядні з меркаваннямі редакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, нясуч розныя характары.

Адынаццаць за мейстэраў нясуч розныя характары.

«Беларускі Дом амерыкі» ЛП № 023301106 ад 30.04.2004.

22013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

СЁННЯ

Table with columns: Сонца, Усход, Заход, Даўжыня дня. Rows for Минск, Віцебск, Мінгай, Гомель, Гродна, Брэст.

Месяц

Апошняя квадра ў 10.25. Месяц у сузор'і Рыб.

Імяніны

Пр. Алксандра, Аляксея, Цімафея, К. Марыяны, Пятра, Эразма.

Фота Анастас КІШЧУК

Announcement for '2 Чэрвеня' featuring dates 1921, 1970, 2006, 1876 and names of historical figures like G. Shchegolev, I. L. Leshyn, S. S. Sviridov, and others.

Advertisement for 'ЗВЯЗДА' newspaper, including contact information, subscription rates, and a list of authors.